

SAOPŠTENJE ZA MEDIJE

U Beogradu, u periodu od 26-27. marta 2015. godine, u organizaciji Evropske komisije i Agencije za lekove i medicinska sredstva Srbije je održana konferencija pod naslovom „Saradnja protiv falsifikovanih lekova“ (Cooperation against Falsified Medicines).

Globalna ilegalna industrija lažnih lekova prema procenama nadležnih međunarodnih tela vredí od 75 do čak 200 milijardi dolara, čineći je 25 puta većom od trgovine klasičnim narkoticima, dok se procenjuje da je čak 10% lekova u prometu na svetskom nivou lažno. Zarada na falsifikovanju lekova je enormna, a kaznene mere i broj operativaca na terenu su nedovoljni da se uspešno suprotstave ovoj pošasti modernog doba. Imajući u vidu i dominantno prekograničnu prirodu ovih zločina, jasno je da je međunarodna saradnja i konstantno unapređivanje kapaciteta i znanja odgovornih lica pravi put ka uspehu u ovoj kontinuiranoj borbi.

Ovaj skup je okupio najeminentnije predavače i vodeće borce protiv krivotvorenja lekova i sličnih zločina iz Evropske komisije, i zemalja članica EU - Italije, Velike Britanije, Španije, kao i Svetske zdravstvene organizacije. Realizacija ovog edukativnog programa je ostvarena u okviru TAIEX instrumenta za tehničku pomoć i razmenu informacija kojim EU podržava proces pristupanja Srbije Uniji kroz jačanje administrativnih kapaciteta i prenošenje i sprovođenje zakonodavstva EU u zemljama u predpristupnom statusu.

Učesnici edukacije su bili državni službenici iz Agencije, Ministarstva zdravlja, policije, carine, Zavoda za intelektualnu svojinu, ali i zdravstveni radnici koji dolaze u kontakt sa lekom, kao i predstavnici udruženja pacijenata. Svi oni su kroz praktične radionice i interaktivna izlaganja imali priliku da usvoje najbolje prakse iz evropskih i svetskih centara izvrsnosti, da pojačaju umreženost odgovornih osoba na nivou naše zemlje ali i na međunarodnom planu, kao i da se upoznaju sa najnovijim zakonskim rešenjima kao što su Direktiva za falsifikovane lekove EU (Directive 2011/62/EU) ili Medicrime konvencija Saveta Evrope.

Imajući u vidu porast broja falsifikovanih lekova u Evropi ali i regionu, kao i zabrinjavajući trend da se umesto dosada najčešćeg falsifikovanja rekreativnih lekova („lifestyle medicines“) kao što su proizvodi za erektilnu disfunkciju i mršavljenje, sve češće krivotvore lekovi za životno ugrožavajuća stanja i bolesti („life saving medicines“), npr. antineoplastici, lekovi za HIV, itd, jasno je da se sa ovim problemom moramo suočiti što radikalnije, kako kroz zakonske odredbe tako i u radu na terenu.

Konačno, neophodno je podizanje svesti u javnosti o opasnosti od falsifikovanih lekova i činjenice da se nabavkom lekova izvan legalnog distributivnog lanca, odnosno apoteka, višestruko uvećava rizik od pristupstva ovakvih proizvoda što je i krajnji cilj ove konferencije.

Falsifikovani lekovi kao što su lažni antimalarici, lekovi za HIV i kancere odnose više od stotinu hiljada života svake godine, kako teksičnim efektima, tako i izostankom dejstva. Ovo je najbržerastuća kriminalna delatnost na svetu sa ogromnom zaradom, i bez ograničenja u pogledu tipa lekova i mesta falsifikovanja.

U uvodnom obraćanju direktora Agencije Dr. Saše Jaćovića, je istaknuto da je u pitanju prvi prvi TAIEX projekat sa kojim je Agencija za lekove i medicinska sredstva Srbije konkurisala Evropskoj komisiji i za njega dobila nesebičnu podršku u vidu resursa i najeminentnijih stručnjaka iz referentnih tela za ova pitanja i naglasio kako je upravo borba protiv falsifikovanih lekova, i koordinacija na nacionalnom i nadnacionalnom nivou najurgentnija tema zbog čega je izabrana za ovaj prvi skup u nizu koji će Agencija organizovati. Dr Jaćović je

dalje naglasio da je preuzimanje obaveza u pogledu harmonizacije zakonodavstva u procesu pridruživanja EU je za Srbiju zadatak koji ispunjavamo sa verom u bolju uređenost sistema, i integraciju u sistem koji obezbeđuje između ostalog veću zaštićenost naših građana od najrazličitijih rizika i da je to najočiglednije u oblasti falsifikovanih lekova, u kojoj je, imajući u vidu prekograničnu prirodu ovih zločina, presudna međunarodna saradnja i koordinacija, kako bi počinioci takvih krivičnih dela bili zaustavljeni i privedeni pravdi. Srbija je učinila već izuzetno mnogo u pogledu približavanja naših procesa rada i operativnih procedura nivoima i načinima postupanja u EU, i u tom procesu imamo kontinuiranu institucionalnu i projektnu podršku različitih organa Unije, počev od Evropske komisije pa nadalje.

Dr Fabio D'Atri, zamenik direktora jedinice za medicinske proizvode u Evropskoj komisiji je takođe u uvodom obraćanju istakao podršku EU integracijama Srbije naročito u pogledu direktive 2011/62 koja se bavi falsifikovanim lekovima i istakao kako će do kraja ove godine u potpunosti biti uređen promet lekova preko interneta u EU, kako bi se razdvojio ovaj promet na legalan i ilegalan deo, a imajući u vidu da čak do 96% lekova koji se prodaju preko neregistrovanih sajtova lažno, očigledno je da pacijenti koji tako nabavljaju medicinske proizvode to čine svesno ulazeći u nepotreban rizik po zdravlje. On je takođe najavio formiranje centralne baze i informatičkog sistema kako bi se u EU u potpunosti ispratila putanja svake kutije leka od fabrike do pacijenta.

Dr Domenico Di Đorđo, direktor jedinice za borbu protiv falsifikovanih lekova Italijanske agencije za lekove je govorio o Medicrime konvenciji Saveta Evrope, jedinom međunarodnom dokumentu kojim se dodatno kriminalizuju aktivnosti vezano za falsifikovanje lekova na globalnom planu, i imajući u vidu veliki broj zemalja Evrope, Azije i Afrike koji su potpisali ovaj dokument, uputno je da to učini i Srbija.

Na skupu je bilo reči i o svim značajnim međunarodnim inicijativama u borbi protiv falsifikovanih lekova, i kako da se naša zemlja uključi u te aktivnosti, a predstavljeni su i rezultati koje je Ministarstvo zdravlja Republike Srbije ostvarilo na ovu temu u prethodnim godinama, kako na planu legislative, a pre svega u praktičnom radu na terenu.

Svi materijali sa radionice se mogu naći na stranici TAIEX-a:
http://ec.europa.eu/enlargement/taiox/dyn/taiox-events/library/detail_en.jsp?EventID=58464